

la presidenta d'Òmnium, Muriel Casals, i l'escriptor Màrius Serra. La conversa va tenir lloc al davant de l'Espai Mallorca, a l'aire lliure i a poques passes de l'Institut d'Estudis Catalans, al bell mig del Raval de Barcelona.

Els assistents van fer un recorregut per la dialectologia i la geografia catalanes i van poder percebre la magnitud de l'*Atles* a partir dels comentaris que el doctor Veny feia sobre unes quantes desenes de paraules que corresponien a aquests jocs infantils. Dels *mèrvols* menorquins, anglicisme herència del domini britànic, al *sambori* valencià, pres de *cimbori* ja als segles XIV-XV per la similitud amb l'estructura arquitectònica, quan el de la Catedral de València encara estava en construcció. Per posar-ne només dos exemples.

A través d'aquestes activitats, moltes persones de fora de l'àmbit acadèmic han descobert la importància de l'*Atles*, una obra que a través de l'estudi de la llengua també ens descriu un país, comú i alhora complex i divers. Com digué Joan Veny mateix en el discurs d'agraïment a l'acte del Palau de la Música, «estudiar la llengua pròpia en funció del territori és palpar l'adherència dels parlants al seu petit espai, aspirar l'aroma dels seus mots, fer confluïr sentiments i paraules, destil·lar intuïcions lluminoses...»

Quan es va demanar quin personatge fantàstic s'utilitza per fer por a la canalla, l'*home del sac* va ser la resposta més repetida entre els que respongueren el qüestionari. Veny el va posar com a exemple d'una denominació exclusivament catalana, diferenciada per exemple del *coco* castellà o del *camo cruso* occità, i que alhora trobem pràcticament a tot el domini lingüístic. Al mateix temps, però, a través de l'*Atles* i de les respostes obtingudes d'arreu, ens adonem que aquest concepte ens serveix com a exemple paradigmàtic no només de la diversitat lingüística, sinó de com la llengua ens descriu un país i els seus parlants, fins i tot amb totes les seves fil·lies i fòbies. Respostes que ens enllacen amb la història més llunyana i sovint plena de prejudicis (el moro Mussa, el jueu) i amb la més propera (el Guàrdia Civil). Que relliguen territoris i creen localismes, del *saginer* (o *siginero*) àmpliament estès al País Valencià i a les Terres de l'Ebre, fins al *marranyoc* de Castellterçol. Paraules, com totes, que a través de l'estudi del seu origen permeten traçar la història col·lectiva dels que les emprem, un estudi que el Premi d'Honor de les Lletres Catalanes 2015 du a terme amb tant de rigor com d'entusiasme. Joan Veny i Clar, en el seu discurs al Palau de la Música, deia: «M'emociona especialment conèixer l'origen d'un mot. L'etimologia és com una simbiosi d'intuïció, d'entramat de llengües, de familiarització amb el passat, de comerç amb les variants dialectals, de guspis d'imaginació, de coneixement de les atàviques creences populars...»

Gerard MUIXÍ I TEJADO
Òmnium Cultural

Josep Maria Benet i Jornet, Premi d'Honor de les Lletres Catalanes de l'any 2013. — El 45è Premi d'Honor de les Lletres Catalanes ha recaigut en el gran dramaturg Josep Maria Benet i Jornet (Barcelona, 1940). Així ho va decidir el jurat —format per Margarida Aritzeta, Margarida Casacuberta, Lluís Duran, Pilar Garcia, Ramon Pla, Damià Pons, Joaquim Maria Puyal, Carles Solà i Josep-Maria Terricabras—, «per la qualitat i extensió, varietat i coherència de la seva obra amb continuïtat infatigable i fidel al teatre de text, que l'ha convertit en referència del patrimoni teatral».

Benet i Jornet, sorprès pel premi, afirmava: «Literalment, no entenc per què m'atorguen el Premi d'Honor de les Lletres Catalanes, però sí serveix per a recordar que el teatre també és literatura, i contribueix a reforçar aquest gran moment que viu el teatre català, reconegut internacionalment, el millor de la seva història, ja em fa feliç». El premiat assegurava que quan Muriel Casals, presidenta d'Òmnium Cultural, li va trucar per a comunicar-li la decisió del jurat, va quedar per-

plex: «No se m'havia acudit mai a la vida poder rebre un premi com aquest, que ha rebut Joaquim Molas o Salvador Espriu».

Amb mig segle a les espatlles dedicat a la dramaturgia,¹ Benet i Jornet es va estrenar en la seva carrera ja amb un premi, el Josep Maria de Sagarra, per «Una vella, coneguda olor». La seva obra ha estat traduïda a l'alemany, l'anglès, el búlgar, el castellà, el francès, el grec, l'italià, el portuguès i al txec. També ha destacat en la seva professió per ser el guionista dels primers serials produïts per Televisió de Catalunya: *Poble Nou* (1993-94) *Rosa* (1995-96), *Nissaga de Poder* (1996-98), *Laberint d'ombres* (1998-2000), *Nissaga, l'herència* (1999), *El Cor de la Ciutat* (2000-2009), *Vendelplà* (2005-2010), etc.

Aquest premi que convoca any rere any Òmnium Cultural, va ser lliurat per la presidenta de l'entitat, Muriel Casals, l'11 de juny de 2013, en un acte emotiu al Palau de la Música de Barcelona. Joaquim Molas, Joan-Lluís Marfany i Enric Gallén glossaren el guardonat. Muriel Casals remarcà que l'obra de Benet i Jornet és un «cant contra la resignació i el fatalisme», i afegí que les sèries de televisió que han sortit de la seva mà s'han construït des del compromís amb la catalanitat, oberta als aires de l'exterior i amb vocació de grans audiències. Benet i Jornet va ser ovacionat en rebre la distinció, la qual dedicà a tota la professió teatral catalana, ressaltant que el teatre de casa nostra «ha trencat les fronteres dels Països Catalans i és conegut a l'estranger». També aprofità l'ocasió per a lamentar que tan sols tres dones (Mercè Rodoreda, Teresa Pàmies i Montserrat Abelló) han rebut el Premi d'Honor de les Lletres Catalanes, «moltes menys de les que s'ho mereixen».

El dramaturg, emocionat, explicà:

El teatre i la televisió han donat sentit a la meva vida, si és que la vida té sentit. Avui el teatre català es troba en el millor moment de la seva història: per la gran qualitat d'actors que tenim, dramaturgs, directors escènics... Som un referent, som en el mapa europeu i americà, sobretot de l'Amèrica del Sud. A Grècia la gent no para de fer teatre català. La paraula «Catalunya» i «teatre català» tenen un sentit més enllà de les nostres fronteres. Si el premi ajuda a donar suport a aquest moment, doncs em quedaré content i tranquil.

L'acte es va tancar amb el cant d'«Els Segadors» i crits d'independència.

Gemma BOADA I PÉREZ
Institut d'Estudis Catalans

Raimon, Premi d'Honor de les Lletres Catalanes de l'any 2014. — Òmnium Cultural ha atorgat el 46è Premi d'Honor de les Lletres Catalanes al cantautor Raimon (Xàtiva, 1940), com a reconeixement a la seva obra en llengua catalana. Segons les bases, «el premi és atorgat a una persona que per la seva obra literària o científica, escrita en llengua catalana, i per la importància i exemplaritat de la seva tasca intel·lectual, hagi contribuït de manera notable i continuada a la vida cultural dels Països Catalans». I és que, sens dubte, Ramon Pelegró i Sanchis, “Raimon”, compleix amb escriure aquests requisits. Anna Sallés, com a representant del jurat, ha destacat tant la rellevància d'una trajectòria artística de més de cinquanta anys, en la qual Raimon ha estat una figura clau en la difusió de la llengua i la cultura catalanes, com el seu compromís cívic, a més a més de ser un ferm defensor de la unitat de la llengua. Cal destacar que és el primer músic que és distingit amb aquest guardó.

1. Per a més informació, podeu consultar, entre d'altres, les obres dramàtiques representades i la trentena de llibres publicats a: <http://www.lletrescatalanes.cat/ca/index-d-autors/item/benet-i-jornet-josep-m>